

MEZUN OLDUKLARI BÖLÜMLERİN Ö RETMENLERİN DİL BİLGİSİ Ö RETİMİNİN GÖRÜMLERİ ÜZERİNDEKİ ETKİSİ

Yrd. Doç. Dr. İhan ERDEM*
Arş. Gör. Mustafa BAĞARAN**

ÖZ: Anlama ve anlatma dil becerilerini oluşturan dildeki koordinasyonu sağlayan temel araç olan dilin dil bilgisidir. Dil bilgisinden yoksun dil becerileri öğreniminden istenilen başarıya ulaşmak mümkün değildir.

Bu araştırma, dil bilgisi öğrenimini gerçekleştiren öğretmenlerin bu konuya ilişkin görüşlerini almak için yapılmıştır. İlk bölümde öğretmenlerin dil bilgisi öğreniminin faydalarını ilişkin görüşleri alınmıştır. Sonra da mezun olunan bölümde bu konuyu açışından dil bilgisi öğrenimine bakarak, farklılıklar olup olmadığı araştırılmıştır.

Araştırma, Ankara ilinde merkeze bağlı sekiz ilçede ilköğretim II. kademe görev yapan öğretmenleri kapsamaktadır. Araştırmacı tarafından geliştirilen anket, 245 Türkçe öğretmene uygulanmıştır.

Araştırmanın sonucunda öğretmenler, dil becerilerinin geliştirilmesinde dil bilgisinin önemli bir rolüne sahip olduğunu belirtmişlerdir. Genel olarak mezun oldukları bölümlerin (Türkçe öğretmeni, TDE öğretmeni ve fen edebiyat fakültelerinin TDE bölümü olmak üzere) öğretmenlerin dil bilgisi öğrenimi ile ilgili düşünceleri ve beklentileri üzerinde bir etkisi olmadığı, sonuçlarına ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Dil Bilgisi öğrenimi, öğretmen görüşleri, bölüm

The Influence of the Teachers' Grammar View from the Schools They Graduated on Their Grammar Understanding

ABSTRACT: It is the grammar of language as a basic tool that helps the skills of listening and speaking and coordinates the language itself. It is almost impossible to get desired success in teaching the skills of a language due to the lack of grammar.

---

* Erciyes Üniversitesi. Etil Fak. Türkçe Etil Böl., ierdemfinonu.edu.tr

** Pamukkale Üniversitesi. Etil Fak. Türkçe Etil Böl., mbasaran@pau.edu.tr

This research was done in order to get the opinions of grammar teachers on this topic. In the first part, the opinions on the advantages of teaching grammar were collected. Then, significant difference in perceptions of teaching grammar was investigated in terms of graduation department variable.

The research comprises secondary school teachers working in 8 districts connected to the province of Ankara. The questionnaire, developed by the researcher, was applied to 245 Turkish grammar teachers.

The result of the research indicates that the teachers accept the grammar to be functional in developing language skills. No significance difference was found in thoughts and perceptions on grammar teaching in terms of graduation department variable (Turkish Teaching, Turkish Language and Literature in the Faculties of Education and Letters).

Key Words: Grammar teaching, teacher's opinion, department

1. G R

1.1. Ana Dili ve Dil Bilgisi

Ana dili ö retimi, en temel e itim ve ö retim etkinliklerini kapsar. Çünkü insanlar, ana dili sayesinde anlama ve anlatma dil becerilerine sahip olabilmekte; kültürlerini gelecek nesillere ta ,yabilmekte ve kulla-n,lan dil ile insanlar; kültür, dü ünçe, estetik alg,s,, ya am biçimi, e yaya ve bilgiye bak, aç,lar, hakk,nda içsel ve anlaml, bir ili ki kurabilmekte-dirler.

Anlama ve anlatma dil becerilerini olu turan dildeki koordinasyo-nu sa layan temel araç ise o dilin dil bilgisidir. O hâlde dil bilgisinden yoksun dil becerileri ö retiminden istenilen ba ar,ya ula mak mümkün de ildir. Çünkü dildeki yap,sal ve anlamsal ba lant,lar, kelimeler aras, anlamsal gruplamalar, dil göstergeleri aras,ndaki ba lar, ba da ,kl,k ve tutarl,l,k unsurlar,, dil bilgisi ile gerçekle ir.

Bir dilin seslerini, kelime yap,lar,n,, kelime anlamlar,n,, kelime kökenlerini, cümle kurulu lar,n, ve bütün bunlarla ilgili kurallar, incele-yen bilime dil bilgisi denir. Dil bilgisi do ru konu ma ve yazman,n bi-limsel yöntemini ö retir. Onun yard,m,yla do ru dü ünme de ö renilir. Dil bilgisi konu ma ve yazma ile u ra t, , için, onun konusu hem a ,z ve kulak dili hem de yaz,, yani kalem ve göz dilidir (Ediskun 1988: 65).

Dil, kurallar y, ,n, olarak dü ünüldü ünde dil bilgisi, bir dilin mor-foloji ve sentaks yap,s,n,n kurallar,n, olu turan bir aland,r. Bu kurallar, ana dilini konu abilen bireylerce tabii olarak bilinen kurallard,r. Bir dil onu konu an bireyin bireysel haf,zas,nda var olur. Haf,zadaki kurallar, ana dilini konu anda kendili inden olu ur (Murcia-Hilles 1988: 16).

Dil bilgisi, dilin kullan,m biçimini, görünümünü tasvir etmeye çal,-
r. Konuyla ilgili kurallar, bu kurallara uygun ya da ayk,r, örnekler de
s,ralan,r. Sese, kelimeye, cümleye hep ayr, ayr, pencerelerden bak,l,r ve
bunlar birbirinden ba ,ms,z ögeler olarak de erlendirilir. Bu bilgi dal,nda
sisteme yüzeysel olarak yakla ,lmakta; konular öBu böyledir. Böyle ba-
kacaks,n! Böyle dü üneceksin!ö ekinde verilmekte, örnekler de yaz,
diline ait seçkin eser ve yazarlardan seçilmektedir (Sa ,r 2002: 4).

Dil bilgisi; dilin sebebi ya da hareket noktas, de il, bir sonucudur.
Dilin kendi yap,s,na uygun bir mant, , vard,r. Gramer, bu mant,k çerçe-
vesinde dilin sistemli bir hâlde ifade edilmesi ve kuralla t,r,lmas,d,r (Çe-
çen 2007: 6).

Onan taraf,ndan yap,lan bir çal, mada (2005: 726-737) ilk ö retim
ikinci kademedeki Türkçe ö retiminde, dil yap,lar,n,n, ö rencilerin din-
leme ve okuma becerilerini geli tirmedeki i levleri ele al,nm, ve Türk-
çenin dört temel dil bölümünün (söz dizimi, fonetik, semantik ve morfo-
loji) gerek anlama sürecine zemin haz,rlama, gerek anlama becerilerini
geli tirme aç,s,ndan pek çok i leve sahip oldu u tespit edilmi tir.

1.2. Dil Bilgisi Ö retimi

Dil kazan,m, aç,s,ndan dil bilgisi ö retimi; dilin ses, ekil ve cümle
yap,lar,n, birtak,m yöntemler kullanarak ö rencilere sezdirme ve bu yolla
onlar,n dili etkili, do ru ve düzgün kullanmalar,n, sa lamaya yönelik
etkinlikler yapma sürecidir (Dolunay 2009: 2). Metinlerden hareketle
yap,lan dil bilgisi ö retiminin amac,, ana diliyle ilgili ve sezgiyle ö ren-
limli bilgiyi aç,k hâle getirmektir (Tompkins 1998: 512).

Dil bilgisi, dil becerilerinin (okuma, dinleme, konu ma, yazma) ge-
li tirilmesinde ö retimin vaz geçilmez bir parças,d,r. Ö renciler, dile ve
dil bilgisine hâkimiyetleri ölçüsünde özellikle yazma becerilerinde ba ar,-
l, olurlar (Huchinson vd. 2002: 43).

Dil bilgisi ö retimi; dile dair özgüven olu turur, dil ö retiminin
standartla mas,n, sa lar, anlama ve anlatmaya dayal, performans, art,r,r,
yabanc, dil ö renimine yard,mc, olur, dil ve kültüre dair ho görüyü art,-
r,r, çözümleyici dü ünmeyi geli tirir, dilin kötü kullan,lmas,n, engeller,
dil hakk,ndaki genel bilgiyi derinle tirir (Hudson 1992: 181-188). Dil
bilincinin geli mesinde ve ö rencilerin dili kurallar,na uygun ve do ru bir
ekilde kullanma becerisine sahip olmas,nda ana dili etkinlikleriyle bü-
tünle mi dil bilgisi ö retimine ihtiyaç vard,r.

Dil bilgisi ö retimi sayesinde ö renciler ana dillerini do ru kul-
lanma bilincine ula mal, ve dil bilgisinden yararlanarak her zaman etkili
bir ileti im gerçeikle tirebilmelidirler. Bu aç,dan bak,ld, ,nda dil bilgisi
ö retiminin etkili ileti imin temelini olu turma gayreti içinde oldu u
görülür. Nitekim dil bilgisi ö retiminin esas gayesi, bilinçalt,ndaki dil

bilgisini bilinç seviyesine ç,kard,ktan sonra ileti im s,ras,nda kullan,ma koyabilmek ve ö rencilerin bilinmeyen dil kurallar,n,n fark,na varmalar,-n, sa lamakt,r. Böylece, ö renciler etkili bir ileti im kurabilirler (Sezer vd. 1991: 229-230). Ayr,ca her çocuk, kendi ana dilini ö renirken bu dilin dil bilgisini de yeniden kurar (Yap,c, 2009: 7). Örgün e itim kendili inden ö renilen dil bilgisini sistematize eder.

Bireyin kavram alan,; konu ma, dinleme, yazma ve okuma faaliyetlerinin birbiriyle olan etkile imiyle meydana gelir. Bu faaliyetler bilinçli yahut bilinçsiz olarak kullan,lan dil bilgisi kurallar, çerçevesinde gelişir. Ba ka bir deyi le, birey dili birtak,m dil bilgisi kurallar, çerçevesinde kullanarak yaz,l, ve sözlü ileti im kurar. Çocuk ana dilini ö renirken onun kurallar,n, da ö renir. Bu süreç okul öncesinde bilinçsizken okula ba lad,ktan sonra bilinçli bir hâle gelir. Birey, hayat, boyunca bu faaliyetler arac,l, ,yla bilgi, duygu ve dü ünçe yap,s,n, ekillendirir (Ay-d,n 2009: 36).

Dil bilimine göre bir dilin hem ekil hem de anlam yönü vard,r. Yüzeysel yap,s, ayn, olan pek çok dil bilgisi biçim birimi farklı, birle imlerde farklı, fonksiyonlarda kullan,labilir. Bu sebeple, yap,lmas, gereken, bu farklı, derin yap,lar,n tespit edilerek hangi anlam,n hangi görev eleman,yla en iyi ekilde dile aktar,labilece ini ortaya koymakt,r. Böylece ö -rencilerin sözlü ve yaz,l, ifadelerinde yanl, anlam veya görev eleman, seçmesi engellenmi , do ru biçim birimleri seçmesi sa lanm, olacakt,r (Börekçi 1997: 14; 1999: 29). Dil bilgisi ö retiminde dilin bu özelli i göz ard, edildi i için konulara ya ekil bak,m,ndan ya da anlam bak,m,ndan yakla ,lmaktad,r. Bu da ö retimde birtak,m çeli kilerin ortaya ç,kmas,na sebep olmaktadır.

1.3. Dil Bilgisi Ö retimi ve Türkçe Ö retmeni

Ö retmenlerin dil bilgisi ö retimine ili kin tutum ve davran, lar,, dil bilgisi ö retimi aç,s,ndan çok önemlidir. Erdem (2007: 160) taraf,n, dan dil bilgisi ö retiminin sorunlar,n, tespit etmeye yönelik yap,lan bir ara t,rmada ö retmenlere dil bilgisi ö retimi ile ilgili muhtemel problemler hakk,ndaki görü leri sorulmu tur. Bu ara t,rmaya göre ö retmenlerin en çok kat,ld,klar,n, belirttikleri problemler: öDil bilgisi ö retiminde tüm ö retmenler taraf,ndan kullan,lan bir referans kaynak yoktur.ö öÖSYM taraf,ndan yap,lan s,navlar ile okullarda yap,lan s,navlar,n yap,sal farklı, l, ,, dil bilgisi ö retiminde problemlere yol açmaktadır.ö ö mla birli i amac,na hizmet edecek bir referans kaynak yoktur.ö öAlanla ilgili kitaplarda farklı, terimler kullan,lmaktadır.ö ifadeleridir. Ö retmenlerin en az kat,ld,klar,n, belirttikleri problemler: öProgram, dil bilgisi ö retimindeki amaçlar, gerçekle tirmekten uzakt,r.ö öÖ retmenler, dil bilgisi ö retiminde, en çok tümden gelim yöntemini tercih etmektedir.ö öDil bilgisi

program,, ö retmen ve ö rencilerin beklentilerini kar ,lamaktan uzakt,r.ö ifadeleridir.

Bu çal, mam,zda lisans e itiminde dil bilgisi ö retimiyle ilgili ba ka bir nokta irdelenmeye çal, ,lm, t,r. Hâli haz,rda Millî E itim Bakanl, ,nda görev yapan Türkçe ö retmenleri e itim ve fen edebiyat fakültelerinden yeti mektedir. E itim fakültelerinde Türkçe Ö retmenli i Bölümü ile Türk Dili ve Edebiyat, Ö retmenli i Bölümü mezunlar, Türkçe ö retmeni olarak istihdam edilirken fen edebiyat fakültelerinden de Türk Dili ve Edebiyat, Bölümü mezunlar, Türkçe ö retmeni olarak çal, mak-tad,r. Bunlar,n d, ,nda Almanca ve Frans,zca ö retmenleri de Türkçe derslerine girmektedirler. Fakat bunlar istatistikî anlamda anlaml, bir say,da olmad, ,ndan ara t,rma d, ,nda tutulmu lard,r.

Erdem (2007: 94) taraf,ndan yap,lan ara t,rmada lisans döneminde dil bilgisi ö retiminde ö retmenlerin en çok sorun olarak gördükleri durum, lisans e itimi sürecinde ald,klar, dil bilgisi ö retimi e itiminin yetersizli idir. Görü leri al,nan 257 ö retmenden 50'si (% 19,5) tamamen kat,l,yorum, 109'au (% 42,4) kat,l,yorum, 39'au (% 15,2) karars,z,m, 49'au (% 19,1) ve 10'au (% 3,9) da kesinlikle kat,lm,yorum seçene ini i aretle-mi tir.

Ö retmenlerin en çok s,k,nt, ya ad,klar, sorunlardan biri de farklı üniversite ve bölümlerde terim ve yakla ,m farklı,l,klar,n,n olmas,d,r. Ö retmenler, e itim-ö retim faaliyetlerinde bu farklı, terim ve yakla ,mlardan hangisini referans alacaklar, konusunda karars,zl, a dü mektedirler. Buna ders kitaplar, ve SBS-ÖSS'deki farklı, terim ve yakla ,mlar da eklenince sorun, içinden ç,k,lmaz bir hâl almaktadır.

Yapt, ,m,z bu ara t,rmada farklı, fakülte ve bölümlerden yeti en Türkçe ö retmenlerinin dil bilgisi ö retimine ili kin görüşlerinde anlaml, bir farklı,l,k olmad, , görülmü tür. Her üç bölümden mezun olan ö retmenlerin fakültelerinde klasik fen edebiyat e itimi ve ö retimi yap,lmaz, bunun sebebi ve sonucu olarak dile getirilebilir. 1997 y,l,nda e itim fakültelerinin yeniden yap,land,r,lmaz,yla Türkçe E itimi ve Türk Dili ve Edebiyat, E itimi bölümleri de yeniden olu turulmu ve programlar, merkezi sistemle yürütülmeye ba lanm, t,r. Bu de i im, e itim fakülte-ri bünyesine farklı, aç,l,mlar getirmi , e itim-ö retim kavramlar, ve anlay, lar, bu bölümlerde daha çok gündeme gelmi tir. Bu ba lamda dil bilgisi ö retimi de klasik dil bilgisi derslerinden farklı, olarak gündeme gel-mi ve bu alanla ilgili ara t,rmalar son zamanlarda artm, t,r (Erdem, 2008). Çal, malar,n bu ekilde sürdürülmesiyle fen edebiyat fakültelerinden mezun olan ö retmenlerle e itim fakültelerinden mezun olan ö retmenler aras,nda dil bilgisi ö retimine yakla ,mlar, bak,m,ndan farklı,l,k-lar olabilece i dü ünülmektedir.

2. YÖNTEM

Bu bölümde, ara t,rma yöntemi, ara t,rman,n evren ve örnekleme, veri toplama arac, ve veri toplama yöntemi aç,klanm, t,r.

2.1. Ara t,rman,n Yöntemi

Ara t,rman,n yöntemi, olaylar, ve olgular, do al ko ullar, içerisin- de incelemeyi hedefleyen alan ara t,rmas, yöntemidir. Olay ve olgular, betimlemek için anket kullan,lm, t,r.

2.2. Evren ve Örneklem

Bu ara t,rman,n çal, ma evrenini Ankara merkez ilçelerindeki (Çankaya, Alt,nda , Keçiören, Mamak, Yenimahalle, Sincan, Gölba , ve Etimesgut) okullarda 2006-2007 e itim ö retim y,l,nda görev yapan Türkçe ö retmenleri olu turmaktad,r. Bu evreni temsil etmek üzere top- lam 245 Türkçe ö retmenine ula ,lm, ve anket uygulanm, t,r. Örnekle- me al,nan ö retmenlere ili kin veriler tablo 2.1.øde gösterilmektedir.

Bölüm	Toplam		Cinsiyet				Mezuniyet			
			Bayan		Erkek		Lisans		Y. Lisans	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Türkçe ö retmenli i	82	33.5	54	22.0	28	11.4	68	27.8	14	5.7
TDE ö retmenli i	82	33.5	49	20.0	33	13.5	63	25.7	19	7.8
TDE bölümü	81	33.1	59	24.1	22	9.0	65	26.5	16	6.5
Toplam	245	100	162	66.1	83	33.9	196	80	49	20

Tablo 2.1. Örneklem Al,nan Ö retmenlerin Cinsiyet ve Mezuniyete Göre Da ,l,m,

Tablo 2.1.øde görülece i üzere örnekleme al,nan 245 ö retmenin 82 tanesi (% 33,5) Türkçe ö retmenli i; 82 tanesi (% 33,5) TDE ö retmenli i ve 81 tanesi (% 33,1) de fen edebiyat fakültelerinin TDE bölü- münden mezun olmu tur. Ö retmenlerin 162øsi (% 6 6,1) bayan ve 83 tanesi (%33,9) ise erkektir. 196 ö retmen lisans mezunu iken 49 ö retmen ise yüksek lisans yapm, t,r. Ayr,ca üniversitelerin fen-edebiyat fa- kültelerinin TDE bölümünden mezun olan ö retmenlerin tümü pedagojik formasyona sahiptir.

2.3. Veri Toplama Arac,

Ara t,rmada, ara t,rmac,lar taraf,ndan geli tirilen anket formu kul- lan,lm, t,r. Anket, 2 bölümden olu mu tur. Birinci bölüm, örnekleme al,nan ö retmenlere ili kin demografik verileri toplamaya yönelik 3 ve ikinci bölüm ise ö retmenlerin dil bilgisi ö retimine ili kin dü üncelerini tespit etmek amac,yla haz,rlanan 5 sorudan olu maktad,r.

İkinci bölümdeki sorular hazırlanırken önce ilgili literatür taranmış ve taslak bir anket geliştirilmiştir. Bu anketin kapsam geçerliliğini sağlamak için alan uzmanları (Gazi Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmeni ve Türkçe Öğretmeni Bölümlerinde, Türkçe Eğitimi alanında doktora yapmakta olan üç ve ilgili alanda doktora tamamlamış olan iki uzman) görüşlerinden yararlanılmıştır. Uzman görüşleri doğrultusunda hazırlanan taslak anket formunun güvenilirliğini tespiti için, anket 50 öğretmene üç hafta arayla iki kez uygulanmış; kullanılan alfa testi sonucunda testteki hiçbir maddenin 70'ten düşük olmadığı görülmüştür.

2.4. Verilerin Toplanması,

Anketler araştırmacılar tarafından öğretmenlere çağrılarak, okullara gidilmek suretiyle ulaştırılmıştır. Kendilerine anket formu verilen öğretmenlere ilgili açıklamalar yapılmıştır. Öğretmenler tarafından doldurulan anketler yine araştırmacılar tarafından toplanmıştır.

3. BULGULAR VE YORUM

Bu bölümde öğretmenler tarafından doldurulan anketlerin incelenmesi sonucu elde edilen bulgular tablolar halinde sunulmuş ve sonuçlar yorumlanmıştır.

Dil bilgisi öğretiminin faydaları,	Kesinlikle Katılıyorum		Katılıyorum		Kararsızım		Katılmıyorum		Tamamen Katılmıyorum	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
1. Türkçenin etkili kullanılması sağlanmaktadır.	1	.4	14	5.7	11	4.5	87	35.5	132	53.9
2. Anlama ve anlatma becerilerini geliştirmektedir	1	.4	22	9.0	15	6.1	105	42.9	102	41.6
3. Merkezi sınıflardaki başarıyı artırmaktadır.	4	1.6	18	7.3	22	9.0	103	42.0	98	40.0
4. Dil öğrenme becerilerini geliştirmektedir.	2	.8	41	16.7	33	13.5	99	40.4	70	28.6
5. Diğer dil becerilerini geliştirmektedir.	-	-	4	1.6	16	6.5	90	36.7	135	55.1
6. İletişim becerilerini geliştirmektedir	-	-	38	15.5	42	17.1	106	43.3	59	24.1

Tablo 3.1. Öğretmenlerin Dil Bilgisi Öğretiminin Yararlarına İlişkin Görüşleri

Tablo 3.1.øde ö retmenlerin dil bilgisi ö retiminin faydalar,na ili - kin dü ünceleri görölmektedir. Tabloya göre ö retmenler, dil bilgisi ö retiminin Türkçenin etkili kullan,lm,as,nda, anlama ve anlatma becerilerinin geli tirilmesinde, merkezi s,navlarda ba ar,n,n art,r,lmas,nda ve di er dil becerilerinin geli tirilmesinde oldukça etkili oldu unu dü ünmektedirler. Ö retmenlere göre dil bilgisi ö retimi dü ünme ve ileti im becerilerinin geli tirilmesinde ise daha az etkili olmaktadır.

Araç gereçler	Hiçbir zaman		Nadiren		Ara s,ra		S,k s,k		Her za- man	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
1. Ders Kitab,	13	5.3	18	7.3	52	21.2	38	15.5	124	50.6
2. Yard,mc, dil bilgisi kitab,	6	2.4	11	4.5	44	18.0	86	35.1	98	40.0
3. mla k,lavuzu	6	2.4	17	6.9	58	23.7	90	36.7	74	30.2
4. Yaz,l, mater- yaller	4	1.6	14	5.7	61	24.9	87	35.5	79	32.2
5. Teyp-radyo	116	47.3	64	26.1	53	21.6	8	3.3	4	1.6
6. Televizyon	132	53.9	62	25.3	43	17.6	4	1.6	4	1.6
7. Video	147	60.0	53	21.6	40	16.3	2	.8	3	1.2
8. Bilgisayar- projektör	101	41.2	46	18.8	65	26.5	24	9.8	9	3.7
9. Tepegöz	92	37.6	50	20.4	65	26.5	24	9.8	14	5.7

Tablo 3.2. Ö retmenlerin Dil Bilgisi Ö retiminde Kulland,klar, Araç Gereçler

Tablo 3.2.øde ö retmenlerin dil bilgisi ö retiminde hangi araç ge- reci ne oranda kulland,klar, görölmektedir. Tabloya göre ö retmenler dil bilgisi ö retiminde en çok ders kitab,, yard,mc, dil bilgisi kitab,, imla k,lavuzu ve çe itli yaz,l, materyalleri her zaman kullanmaktadır. Ö retmenler radyo-teyp, televizyon, video, bilgisayar-projektör ve tepegözü ise çok az kullanmaktadır.

Konular	Hiçbir zaman		Nadiren		Ara s,ra		S,k s,k		Her za- man	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
1. Ünlü Uyumu Kurallar,	68	27.8	75	31.0	69	28.2	23	9.4	9	3.7
2. Ünsüzlerle lgili	66	26.9	80	32.7	75	30.6	18	7.3	6	2.4

Kurallar										
3. Kayna tırma Harfleri	93	38.0	87	35.5	48	19.6	12	4.9	5	2.0
4. mla ve Noktalamama	43	17.6	68	27.8	76	31.0	46	18.8	12	4.9
5. Kelime Türleri	55	22.4	59	24.1	83	33.9	37	15.1	11	4.5
6. Tamlama Çe itleri	56	22.9	68	27.8	80	32.7	33	13.5	8	3.3
7. Kelime Gruplar,	51	20.8	65	26.5	78	31.8	40	16.3	11	4.5
8. Atasözü ve Deyimler	74	30.2	87	35.5	63	25.7	18	7.3	3	1.2
9. Kip Ekleri	63	25.7	63	25.7	60	24.5	47	19.2	12	4.9
10. Fiilimsiler	35	14.3	45	18.4	68	27.8	75	30.6	22	9.0
11. Fiil Çat,lar,	27	11.0	50	20.4	62	25.3	79	32.2	27	11.0
12. Cümlenin Ö e-leri	67	27.3	67	27.3	78	31.8	24	9.8	9	3.7
13. Birle ik Cümleler	37	15.1	50	20.4	65	26.5	76	31.0	17	6.9
14. Anlam li kileri	51	20.8	86	35.1	70	28.6	28	11.4	10	4.1

Tablo 3.3. Ö retmenlerin Dil Bilgisi Ö retiminde Zorland,klar, Konular

Tablo 3.3.æ göre ö retmenler daha çok imla ve noktalama, fiil çat,lar,, fiilimsiler ve birle ik cümleler konular,n,n ö retiminde zorlanmakta; di er konular,n ö retiminde pek bir güçlük ya amamaktad,rlar.

Sebepler	Kesinlikle Kat,lm,yo-rum		Kat,lm,yo-rum		Karars,z,m		Kat,ı,yo-rum		Tamamen Kat,ı,yo-rum	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
1. Dil bilgisi kurallar,-n,n ezberletilmesi	39	15.9	61	24.9	10	4.1	90	36.7	45	18.4
2. Dil bilgisinin ayr, bir ders olarak i lenmemesi	13	5.3	48	19.6	18	7.3	107	43.7	59	24.1
3. Okullardaki araç gereç eksikli i	21	8.6	53	21.6	30	12.2	84	34.3	57	23.3
4. Dil biliminin verilerinden faydalan,lmamas,	11	4.5	29	11.8	34	13.9	116	47.3	55	22.4
5. mla konusunda tek bir referans kayna ,n olmamas,	17	6.9	45	18.4	31	12.7	79	32.2	73	29.8
6. Ders kitaplar,nda uygun metin say,s,n,n azl, ,	7	2.9	32	13.1	22	9.0	116	47.3	68	27.8
7. Dil bilgisi ö retiminin merkezi s,navlar	6	2.4	46	18.8	31	12.7	101	41.2	61	24.9

dikkate alınarak yapılmaması,										
8. Öğrencilerin dil bilgisi derslerine ilgisizliği	6	2.4	41	16.7	33	13.5	96	39.2	69	28.2
9. Merkezi sınavlar, nitelevsel bilgiyi ölçmekten çok ezber gücünü ölçmesi	12	4.9	46	18.8	30	12.2	103	42.0	54	22.0
10. Öğretmenlerin lisans sürecinde aldıkları, dil bilgisi derslerinin yetersizliği	17	6.9	60	24.5	33	13.5	89	36.3	46	18.8
11. Öğretmenlerin lisans sürecinde aldıkları, ödil bilgisi öğretimi etkinin yetersizliği	10	4.1	46	18.8	36	14.7	105	42.9	48	19.6
12. Dil bilgisi programı, nitelevsizliği	5	2.0	52	21.2	46	18.8	110	44.9	32	13.1
13. Alanla ilgili kitaplarda farklı terimlerin kullanılması,	4	1.6	17	6.9	10	4.1	142	58.0	72	29.4
14. Dil bilgisi öğretiminde düz anlatım yönteminin tercih edilmesi	11	4.5	55	22.4	15	6.1	118	48.2	46	18.8

3.4. Öğretmenlerin Dil Bilgisi Öğretiminde Karşılaşılan Problemlerin Sebeplerine İlişkin Seçeneklere Katılma Durumu

Tabloya göre öğretmenler; dil bilgisi öğretiminde karşılaşılan güçlüklerin daha çok dil bilgisinin ayrı bir ders olarak işlenmemesi, imla konusunda tek bir referans kaynak olmaması, ders kitaplarında uygun metin sayısı az olması, dil bilgisi öğretiminin merkezi sınavlar dikkate alınarak yapılmaması, öğrencilerin ilgisizliği ve alanla ilgili kitaplarda farklı terimlerin kullanılması,ndan kaynaklandığını düşünmektedirler. Öğretmenlere göre dil bilgisi öğretiminde kullanılan yöntemler, dil bilgisi müfredatı ve öğretmenlerin yetiştirilmesi, dil bilgisi öğretiminde karşılaşılan güçlükler sebepleri olmalar, açısından diğer seçeneklere göre daha az etkilidir.

Çözüm Önerileri	Kesinlikle Kat,lm,yo rum		Kat,lm,yo rum		Karars,z,im		Kat,lm,yo rum		Tamamen Kat,lm,yo rum	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
1. Dil bilgisi derslerinde somut örnekler kullan,lmal,d,r.	-	-	4	1.6	3	1.2	60	24.5	178	72.7
2. Dil bilgisi ö retimi metinler arac,l, ,yla yap,lmal,d,r.	1	.4	4	1.6	6	2.4	84	34.3	150	61.2
3. Dil bilgisi ö retiminde kurallar çe itli etkinliklerle sezdirilmelidir	1	.4	2	.8	3	1.2	79	32.2	160	65.3
4. Dil bilgisi ö retiminde ödil bilimininö verilerinden yararlan,lmal,d,r.	2	.8	4	1.6	8	3.3	112	45.7	119	48.6
5. Dil bilgisi i leve dayal, olarak ö retilmelidir.	1	.4	1	.4	1	.4	96	39.2	146	59.6
6. Lisans döneminde ö retmen adaylar,na daha fazla dil bilgisi dersi verilmelidir.	4	1.6	21	8.6	19	7.8	93	38.0	108	44.1
7. Okullarda Türkçe s,navlar,ndan ba ,ms,z dil bilgisi s,navlar, yap,lmal,d,r.	10	4.1	47	19.2	31	12.7	75	30.6	82	33.5
8. Terim farklı,l, , sorununu çözmek için. TDK tarafından terim birli i sa lanmal,d,r.	1	.4	2	.8	6	2.4	62	25.3	174	71.0
9. Ö rencilerin dil bilgisi dersine kar , olumlu tutum geli tirmeleri sa lanmal,d,r.	2	.8	-	-	10	4.1	94	38.4	139	56.7
10. Dil bilgisi ö retiminde yöntem seçilirken ö rencilerin özellikleri dikkate al,nmal,d,r.	3	1.2	1	.4	3	1.2	96	39.2	142	58.0

Tablo 3.5. Ö retmenlerin Dil Bilgisi Ö retiminde Kar ,la ,lan Sorunlar,n Çözümüne li kin Önerilere Kat,lm Oranlar,

Tabloya göre ö retmenler s,ralanan tüm çözüm önerilerine genel olarak kat,lmaktadırlar ancak ayr, bir dil bilgisi s,nav, yap,lmamas,na di er öneriler kadar s,çak bakmad,klar, söylenebilir.

1-Dil bilgisi ö retimi- nin faydalar,	Varyans,n kayna ,	K.T.	Sd.	K.O.	F	p
1. Türkçenin etkili kullanılması, sağlanmaktadır.	Gruplar aras,	.117	2	.059	.081	.922
	Gruplar içi	174.821	242	.722		
	Toplam	174.939	244			
2. Anlama ve anlatma becerilerini geliştirmektedir	Gruplar aras,	.390	2	.195	.228	.796
	Gruplar içi	207.079	242	.856		
	Toplam	207.469	244			
3. Merkezî sınıflardaki başarıları, artırmaktadır.	Gruplar aras,	1.112	2	.556	.601	.549
	Gruplar içi	223.688	242	.924		
	Toplam	224.800	244			
4. Düşünme becerilerini geliştirmektedir	Gruplar aras,	1.362	2	.681	.604	.548
	Gruplar içi	273.022	242	1.128		
	Toplam	274.384	244			
5. Diğer dil becerilerini geliştirmektedir	Gruplar aras,	2.492	2	1.246	2.640	.073
	Gruplar içi	114.218	242	.472		
	Toplam	116.710	244			
6. İletim becerilerini geliştirmektedir	Gruplar aras,	.048	2	.024	.024	.976
	Gruplar içi	238.744	242	.987		
	Toplam	238.792	244			

Tablo 3.6. Mezun Olunan Bölüm Değeri Keninin Dil Bilgisi Ö retiminin Faydaları,na İlişkin Ö retmen Görüşleri Üzerindeki Etkisi

Tablo 3.6.ğya göre mezun oldukları bölüm, ö retmenlerin dil bilgisi ö retimine ilişkin görüşleri üzerinde manidar bir etki yaratmamaktadır (p>.05). Bu bulgu mezun oldukları bölümün ö retmenlerin dil bilgisi ö retiminin faydaları,na ilişkin görüşleri üzerinde etkili olmadığı, eklinde yorumlanabilir.

2- Araç gereçler	Varyans,n kayna ,	K.T.	Sd.	K.O.	F	p
1. Ders Kitab,	Gruplar aras,	1.781	2	.890	.593	.553
	Gruplar içi	363.182	242	1.501		
	Toplam	364.963	244			
2. Yardımcı, dil bilgisi kitab,	Gruplar aras,	.155	2	.077	.078	.925
	Gruplar içi	239.045	242	.988		
	Toplam	239.200	244			
3. Mülahtıfı,avuzu	Gruplar aras,	12.215	2	6.108	.803	.449
	Gruplar içi	1841.720	242	7.610		
	Toplam	1853.935	244			
4. Yazılı materyaller	Gruplar aras,	1.225	2	.612	.648	.524
	Gruplar içi	228.800	242	.945		
	Toplam	230.024	244			
5. Teyp-radyo	Gruplar aras,	.783	2	.392	.410	.664

	Gruplar içi	231.217	242	.955		
	Toplam	232.000	244			
6. Televizyon	Gruplar aras,	.311	2	.155	.182	.834
	Gruplar içi	207.256	242	.856		
	Toplam	207.567	244			
7. Video	Gruplar aras,	.241	2	.120	.157	.855
	Gruplar içi	185.694	242	.767		
	Toplam	185.935	244			
8. Bilgisayar- projektör	Gruplar aras,	2.831	2	1.415	1.026	.360
	Gruplar içi	333.961	242	1.380		
	Toplam	336.792	244			
9. Tepegöz	Gruplar aras,	.321	2	.160	.107	.898
	Gruplar içi	362.479	242	1.498		
	Toplam	362.800	244			

Tablo 3.7. Mezun Olunan Bölüm De i keninin Dil Bilgisi Ö retiminde Ö retmenlerin Araç-Gereç Kullanma Oranlar, Üzerindeki Etkisi

Tablo 3.7.øye göre mezun olduklar, bölüm, ö retmenlerin dil bilgi- si ö retiminde araç gereç kullanma oranlar, üzerinde manidar bir etki yaratmamaktadı, r (p>.05). Bu bulgu mezun olduklar, bölümün ö retmen- lerin dil bilgisi ö retiminde araç-gereç kullanma oranlar, üzerinde etkili olmad, , ekinde yorumlanabilir.

Konular	Varyans,n kayna ,	K.T.	Sd.	K.O.	F	p	Fark * (Tukey)
8. Atasözü ve Deyimler	Gruplar aras,	5.872	2	2.936	3.152	.045	2-3
	Gruplar içi	225.409	242	.931			
	Toplam	231.282	244				
9. Kip Ekleri	Gruplar aras,	9.410	2	4.705	3.312	.038	2-3
	Gruplar içi	343.757	242	1.420			
	Toplam	353.167	244				
* 1) Türkçe ö retmenli i 2) TDE ö retmenli i 3) TDE bölümü (fen-edebiyat fak.)							

Tablo 3.8. Mezun Olunan Bölüm De i keninin Ö retmenlerin Dil Bilgisi Ö retiminde Zorland,klar, Konular Üzerindeki Etkisi

Konular	Türkçe ö retmen- li i (N=82)		TDE ö ret- menli i (N=82)		TDE bölümü (N=81)	
	X	S	X	S	X	S
8. Atasözü ve Deyimler	2.19	.96	2.29	1.03	1.92	.89
9. Kip Ekleri	2.59	1.22	2.70	1.25	2.24	1.09

Tablo 3.8.ø li kin Betimsel Tablo

Tablo 3.8.ø göre mezun olduklar, bölüm ö retmenlerin dil bilgisi ö retiminde zorland,klar, konulardan atasözleri ve deyimler ile kip ekleri konular, üzerinde istatistiki olarak bir fark yaratmakla; di er dil bilgisi konular,n,n ö retiminde manidar bir farklı, a neden olmamaktadır [atasözleri ve deyimler için $F_{(2-244)}=3.152$ ve $p<.05$ ve kip ekleri için $F_{(2-244)}=3.312$ ve $p<.05$]. Yapılan Tukey Çoklu Karşılaştırma Testi sonucuna göre farklılık her iki konu için de TDE ö retmenleri ve TDE bölümü mezunları arasında vardır. Bu bulgular ilgili betimsel veriler yardımıyla incelendiğinde TDE ö retmenlerinden mezun olan ö retmenlerin atasözleri ve deyimler ile kip ekleri konular, ö retirken TDE bölümünden mezun olan ö retmenlere göre daha fazla zorland,klar, söylenebilir.

Sebepler	Varyans, n kaynağı	K.T.	Sd.	K.O.	F	p
1. Dil bilgisi kuralları ezberletilmesi	Gruplar arası	3.297	2	1.649	.837	.434
	Gruplar içi	476.841	242	1.970		
	Toplam	480.139	244			
2. Dil bilgisinin ayrı bir ders olarak işlenmemesi	Gruplar arası	5.311	2	2.655	1.865	.157
	Gruplar içi	344.624	242	1.424		
	Toplam	349.935	244			
3. Okullardaki araç gereç eksikliği	Gruplar arası	2.050	2	1.025	.614	.542
	Gruplar içi	403.648	242	1.668		
	Toplam	405.698	244			
4. Dil biliminin verilerinden faydalanılmaması	Gruplar arası	1.313	2	.657	.562	.571
	Gruplar içi	282.687	242	1.168		
	Toplam	284.000	244			
5. Dil konusunda tek bir referans kaynağı olmaması	Gruplar arası	.016	2	.008	.005	.995
	Gruplar içi	396.980	242	1.640		
	Toplam	396.996	244			
6. Ders kitaplarında uygun metin sayısı azlığı	Gruplar arası	2.712	2	1.356	1.206	.301
	Gruplar içi	272.080	242	1.124		
	Toplam	274.792	244			
7. Dil bilgisi öğretiminin merkezî sınıflara dikkat alınarak yapılması	Gruplar arası	3.206	2	1.603	1.290	.277
	Gruplar içi	300.671	242	1.242		
	Toplam	303.878	244			
8. Öğrencilerin dil bilgisi derslerine ilgisizliği	Gruplar arası	1.574	2	.787	.631	.533
	Gruplar içi	301.708	242	1.247		
	Toplam	303.282	244			
9. Merkezî sınıfların ilgisel bilgiyi ölçmekten çok ezber	Gruplar arası	3.570	2	1.785	1.316	.270

gücünü ölçmesi	Gruplar içi	328.283	242	1.357		
	Toplam	331.853	244			
10. Ö retmenlerin lisans sürecinde aldıkları, dil bilgisi derslerinin yetersizliği	Gruplar arası,	.310	2	.155	.101	.904
	Gruplar içi	369.797	242	1.528		
	Toplam	370.106	244			
11. Ö retmenlerin lisans sürecinde aldıkları, ödil bilgisi öğretiminin yetersizliği	Gruplar arası,	.147	2	.073	.058	.944
	Gruplar içi	308.466	242	1.275		
	Toplam	308.612	244			
12. Dil bilgisi programının yetersizliği	Gruplar arası,	2.381	2	1.191	1.124	.327
	Gruplar içi	256.419	242	1.060		
	Toplam	258.800	244			
13. Alanla ilgili kitaplarda farklı terimlerin kullanılması,	Gruplar arası,	.109	2	.054	.071	.931
	Gruplar içi	184.846	242	.764		
	Toplam	184.955	244			
14. Dil bilgisi öğretiminde yöntemlerin tercih edilmesi	Gruplar arası,	2.895	2	1.447	1.075	.343
	Gruplar içi	325.905	242	1.347		
	Toplam	328.800	244			

Tablo 3.9. Mezun Olunan Bölüm Değeri keninin Dil Bilgisi Öğretiminde Karşılaşılan Problemlerin Sebeplerine İlişkin Öğretmen Görüşleri Üzerindeki Etkisi

Tablo 3.9.a göre mezun oldukları bölüm, öğretmenlerin dil bilgisi öğretiminde karşılaşılan güçlüklerin sebeplerine ilişkin görüşleri üzerinde manidar bir etki yaratmamaktadır ($p > .05$). Bu bulgu mezun oldukları bölümün öğretmenlerin dil bilgisi öğretiminde karşılaşılan güçlüklerin sebeplerine ilişkin görüşleri üzerinde etkili olmadığı şeklinde yorumlanabilir.

Çözüm Önerileri	Varyans, n kaynağı	K.T.	Sd.	K.O.	F	p	Fark (Tukey)
3. Dil bilgisi öğretiminde kurallara çeşitli etkinliklerle sezdirilmelidir	Gruplararası,	2.222	2	1.111	3.128	.046	1-3
	Gruplar içi	85.942	242	.355			
	Toplam	88.163	244				
7. Okullarda Türkçe sınıflarından yabancı dil bilgisi sınıflarıyla yapılmamalıdır.	Gruplararası,	9.339	2	4.669	3.140	.045	1-2
	Gruplar içi	359.910	242	1.487			
	Toplam	369.249	244				

1) Türkçe öğretmeni 2) TDE öğretmeni 3) TDE bölümü (fen-edebiyat fak.)

Tablo 3.10. Mezun Olunan Bölüm Değeri keninin Çözüm Önerilerine İlişkin Öğretmen Görüşleri Üzerindeki Etkisi

Çözüm Önerileri	Türkçe ö - retmenli i (N=82)		TDE ö ret- menli i (N=82)		TDE bölümü (N=81)	
	X	S	X	S	X	S
3. Dil bilgisi ö retiminde kural- lar çe itli etkinliklerle sezdiril- melidir	4.70	.48	4.64	.55	4.48	.72
7. Okullarda dil bilgisi seviye- sini belirlemek amac,yla Türkçe s,navlar,ndan ba ,ms,z bir s,nav yap,lmal,d,r.	3.47	1.22	3.95	1.24	3.67	1.18

Tablo 3.10. Ait Betimsel Tablo

Tablo 3.8.ø göre mezun olduklar, bölüm ö retmenlerin dil bilgisi ö retiminde kar ,la ,lan güçlüklerin çözümüne ili kin önerilerden, dil bilgisi kurallar,n,n sezdirilmesi ve ba ,ms,z dil bilgisi s,navlar,n,n yap,lmas, üzerinde istatistiki olarak bir fark yaratmakta; di er çözüm önerileri üzerinde manidar bir farklı, a neden olmamaktadır [kurallar,n sezdirilmesi seçene i için $F_{(2-244)}=3.128$ ve $p<.05$ ve ba ,ms,z dil bilgisi s,navlar,n,n yap,lmas, seçene i için $F_{(2-244)}=3.140$ ve $p<.05$]. Yap,lan Tukey Çoklu Kar ,la t,rma Testi sonucuna göre farklı,k 3. madde için de Türkçe ö retmenli i ve TDE bölümü; 7. madde için ise Türkçe ö retmenli i ile TDE ö retmenli i mezunlar, aras,ndadır. Bu bulgular ilgili betimsel veriler yard,m,yla incelendi inde, Türkçe ö retmenli i bölümü mezun ö retmenlerin dil bilgisi ö retiminde kar ,la ,lan güçlüklerin çözümünde dil bilgisi konular,n,n sezdirilmesi seçene inin TDE bölümünden mezun olan ö retmenlere göre ve ba ,ms,z dil bilgisi s,navlar,n,n yap,lmas, seçene inin ise TDE ö retmenli i bölümünden mezun olan ö retmenlere göre daha fazla etkili olaca ,n, dü ündükleri söylenebilir.

4. SONUÇ ve ÖNER LER

4.1. Sonuçlar

- Genel olarak ö retmenler, dil bilgisi ö retiminin Türkçenin etkili kullan,ımas,ında, anlama ve anlatma becerilerinin geli tirilmesinde, merkezi s,navlarda ba ar,n,n art,r,ımas,ında ve di er dil becerilerinin geli tirilmesinde oldukça etkili; dü ünme ve ileti im becerilerinin geli tirilmesinde ise daha az etkili oldu unu dü ünmektedirler.

- Dil bilgisi ö retiminde genel olarak ders kitab,, yard,mc, dil bilgisi kitab,, imla k,lavuzu ve çe itli yaz,l, materyalleri kullan,lmaktad,r.

- Dil bilgisi ö retiminde ö retmenler genellikle imla ve noktalama, fiil çat,lar,, fiilimsiler ve birle ik cümleler konular,n,n ö retiminde zorlanmaktad,rlar.

- Ö retmenlere göre dil bilgisi ö retiminde kar ,la ,lan güçlüklerin en önemli sebepleri dil bilgisinin ayr, bir ders olarak i lenmemesi, imla konusunda tek bir referans kaynak olmamas,, ders kitaplar,nda uygun metin say,s,n,n az olmas,, dil bilgisi ö retiminin merkezi s,navlar dikkate al,narak yap,ımas,, ö rencilerin ilgisizli i ve alanla ilgili kitaplarda farklı terimlerin kullan,ımas,d,r.

- Ö retmenler dil bilgisi ö retiminde kar ,la ,lan güçlüklerin giderilmesi için dil bilgisi ö retiminin i leve dayal, olarak, somut örnekler kullan,larak, metinler arac,l, ,yla yap,ımas,, ö retim yöntemi seçilirken ö rencilerin özellikleri dikkate al,nmas, kurallar,n sezdirilmesi, ödil bilimininö verilerinden yararlan,ımas,, ö retmen yeti tirmeye önem verilmesi, terim birli i sa lanmas, ve ö rencilerin dil bilgisi dersine kar , olumlu tutum geli tirmelerinin sa lanmas, gerekti ini dü ünmektedirler.

- Mezun olduklar, bölümlerin (Türkçe ö retmenli i, TDE ö retmenli i ve fen edebiyat fakültelerinin TDE bölümü olmak üzere) genel olarak ö retmenlerin dil bilgisi ö retimi ile ilgili dü ünçe ve beklentileri üzerinde bir etkisi yoktur.

4.2. Öneriler

- Dil bilgisi ö retiminde metin esas al,nmal,d,r. Ders kitaplar, haz,rlan,rken dil bilgisi konular,n,n i lenmesi de dikkate al,nmal, ve metinden sezirdikten sonra dil bilgisi konular, anlat,ımal,d,r.

- Dil bilgisi ö retiminde dil biliminin ula t, , ça da veriler dikkate al,nmal,d,r. Bu, ayn, zamanda i levsel bir dilbilgisi ö retimi için de elzemdir.

• Ö retmen yeti tirilmesine önem verilmeli, lisans döneminde dil bilgisi ö retimine ili kin bilgiler de verilmeli, mevcut ö retmenler de dil bilgisi ö retimine ve programda dil bilgisi kazan,mılar,n,n anlama ve anlatma dil becerileri üzerindeki etkilerine dair hizmet içi e itime tabi tutulmal,d,r.

• Yap,lan ara t,rmada ö retmenlerin dil bilgisi ö retiminde ders ki-tab,na a ,rl,k verdikleri görülmü tür. Ders kitaplar, dil bilgisi ile dil bece-rileri aras,ndaki ili kiyi kapsayacak ekilde haz,rılanmal,d,r. Özellikle metinler tespit edilirken bu konuya dikkat edilmelidir. Ayr,ca ders kitap-lar,ndaki metinlerin dil bilgisi ile dil becerileri aras,ndaki ili kiyi kapsa-y,c, nitelikte olup olmad, , da ayr, bir çal, ma konusudur.

• Terim ve yakla ,m birli i sa lanarak ö retmenler tereddüt ve çe-li kilerden kurtar,lmal,d,r.

KAYNAKÇA

- AYDIN, . (2009), öAnadili Dersinin Etkinlik Alanlar, ve Dil bilgisiö, *Millî E i-tim*, 37(181), s. 20-52.
- BÖREKÇ , M. (1997), öTürk Dilinin En Büyük Sorunlar,ndan Biri: Dilbilimin Dil Ö retimine Yans,mam, Olmas,ö *Dil Dergisi*, S. 56, s. 12-17.
- BÖREKÇ , M. (1999), öTürkçe Ö retiminin Yüzeysel Yap,y, Esas Alan Yakla-,m, ve Bunun Sonuçlar,ö *Dil Dergisi*, (77), s. 27-35.
- ÇEÇEN, M. A. (2007), *Metne Dayal, Dil Bilgisi Ö retimi*, (Gazi Üniversitesi, E itim Bilimleri Enstitüsü, Yay,mılanmam, Doktora Tezi), Ankara.
- DOLUNAY, S. K. (2009), *İkö retim kinci Kademedede Zaman Ekleri ve Fonksiyonlar,n,n Ö retimi*, (Gazi Üniversitesi E itim Bilimleri Enstitüsü Ya-y,mılanmam, Doktora Tezi), Ankara.
- ED SKUN, H. (1988), *Türk Dilbilgisi*, 3. Bask,, Remzi Kitabevi, stanbul.
- ERDEM, . (2007), *İkö retim II. Kademedede Dil Bilgisi Ö retiminin Sorunlar, Üzerine Bir Ara t,rma*, (Gazi Üniversitesi, E itim Bilimleri Enstitüsü Yay,mılanmam, Doktora Tezi), Ankara.
- ERDEM, İhan (2008), öDil Bilgisi Ö retimi Aç,s,ndan Dil Bilgisi Kaynaklar,y-la İlgili Bir De erlendirmeö *I. Uluslararası, Dünya Dili Türkçe Sempozyumu* Ba kent Üniversitesi. 20-21 Kas,m 2008.
- HUDSON, R. (1992), *Teaching Grammar: A Guide fort he National Curriculum*, Blackwell, Oxford.
- HUTCH NSON, D. ; McCAV TT, S.; KUDE, K.; VALLOW, D. (2002), *Improving Student Achievement Through Grammar Instruction*, Chicago, Illinois: St. Xavier University, May.
- MURC A, M. C., H LLES, S. (1988), *Techniques and Resources In Teaching Grammar*, Oxford University Pres, Oxford.

- ONAN, B. (2005), İlkö retim kinci Kademe Türkçe Ö retiminde Dil Yapılar,-n,n Anlama Becerilerini (Okuma/Dinleme) Geli tirmedeki Rolü. (Gazi Üniversitesi, E itim Bilimleri Enstitüsü Yay,mılanmam, Doktora Tezi), Ankara.
- SA IR, M. (2002), *İlkö retim Okullar,nda Türkçe Dil Bilgisi Ö retimi*, Nobel Yay,n Da ,t,m, Ankara.
- SEZER, A., O uzkan, F., Özdemir, E. ve Gö ü B. (1991), *Türk Dili ve Edebiyat, Ö retimi*, Özer, B. (Ed.) Anadolu Üniversitesi Aç,k Ö retim Fakültesi Yay,nlar,, Eski ehir.
- TOMPKINS, G. E. (1998), *Language Arts: Content and Teaching Strategies*, (4th Edition), Prentice-Hall. Inc, New Jersey.
- YAPICI, M. (2009), *İlkö retimde Dilbilgisi ve Bili sel Geli imö*, İlkö retmen. S. 27. Mart 2009.